

เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
การปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา
ตามจุดเน้นยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ

IQA & EQA

IQA & EQA

เอกสารลำดับที่ ๑๕/๒๕๕๙

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต ๑

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกก่อนที่จะมีการประเมินคุณภาพภายนอก ครั้งต่อไป และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เสนอให้ชะลอการประเมินทั้งภายในและภายนอก โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำกรอบและแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ เป็นแนวทางเดียวกันทั้งในระดับสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แนวทางหนึ่ง คือ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาที่จะเกิดขึ้น

เอกสารเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการปฏิรูประบบการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษา ตามโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ประกอบด้วย ร่างกรอบมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เทคนิคและทักษะในการ ประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ทั้งนี้โดยความอนุเคราะห์ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

สารบัญ

	หน้า
ร่างกรอบมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑
แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	๑๒
เทคนิคและทักษะในการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ	๑๕
การใช้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา	๒๓
ภาคผนวก	
๑. แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา	๒๗
๒. แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่	๓๓
๓. ใบกิจกรรม	๓๖

(ร่าง)

กรอบมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ตามแนวทางการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา

ร่างกรอบมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัด ดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

๑) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย

๒) การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นเพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา

๓) การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำเพื่อเตรียมรับการประเมินเป็นครั้งคราวเท่านั้น

๔) การประกันคุณภาพต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถว่าจ้างหรือขอให้บุคคลอื่น ๆ ดำเนินการแทนได้ และ

๕) การประกันคุณภาพต้องเกิดจากการยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ มีแนวคิดว่าเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาปฏิบัติได้ ประเมินได้จริง กระชับและจำนวนน้อยแต่สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานจึงเน้นที่คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพของสถานศึกษา และให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยได้กำหนดมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ ๔ ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

๑. คำอธิบายของมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีพัฒนาการในด้านการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน สมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการบริหารและจัดการของสถานศึกษาที่ครอบคลุมด้านวิชาการ ด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้านสภาพแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพการศึกษา
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการ
เรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น ตาม
ความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เกิด
การเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
มีการตรวจสอบ และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมี
ประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ ๔ ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล หมายถึง การวางระบบการจัดการ
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ที่เกิดผลจากการมีส่วนร่วม
ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
ส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๒. เกณฑ์การตัดสินคุณภาพของมาตรฐานมี ๔ ระดับ

- ๒.๑ ระดับ ๔ ดีเยี่ยม
- ๒.๒ ระดับ ๓ ดี
- ๒.๓ ระดับ ๒ พอใช้
- ๒.๔ ระดับ ๑ ปรับปรุง

๓. รายละเอียดของมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเด็นพิจารณา ระดับคุณภาพ และตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพผู้เรียน

ประเด็นพิจารณา

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- ๑) ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์
ของแต่ละระดับชั้น
- ๒) ความสามารถในการวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและแก้ปัญหา
- ๓) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๔) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- ๕) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ
- ๖) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงานหรือการทำงาน

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมาย
และวัฒนธรรมอันดีของสังคม
- ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- ๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- ๔) สุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม

ระดับคุณภาพ

ระดับ ๔ ดีเยี่ยม

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- ๑) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านและเขียนได้เหมาะสมตามระดับชั้น ในระดับดีเยี่ยม
- ๒) ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เหมาะสมตามระดับชั้น ในระดับชั้นดีเยี่ยม
- ๓) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดคำนวณเหมาะสมตามระดับชั้น ในระดับดีเยี่ยม
- ๔) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ปัญหาและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
- ๕) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ
- ๖) ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมในแต่ละปีในด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ตามหลักสูตร อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
- ๗) ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติของผู้เรียนมีพัฒนาการสูงขึ้น หรือคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๘) ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี พร้อมทั้งจะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น หรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับช่วงวัย

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- ๑) ผู้เรียนมีความประพฤติด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสังคม และจิตสำนึกตามที่สถานศึกษา กำหนดปรากฏชัดเจนโดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
- ๒) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม
- ๓) ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นในความเป็นไทย และเห็นคุณค่าเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยและแสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน
- ๔) ผู้เรียนยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ๕) ผู้เรียนมีวิธีการรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง
- ๖) ผู้เรียนรักษาอารมณ์และสุขภาพจิตให้ดีอยู่เสมอ
- ๗) ผู้เรียนรู้และมีวิธีการป้องกันตนเองจากการล่อลวง ช่มเหง รังแก
- ๘) ผู้เรียนไม่เพิกเฉยต่อการกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัวชุมชนและสังคม

ระดับ ๓ ดี

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- ๑) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านและเขียนได้เหมาะสมตามระดับชั้น ในระดับดี
- ๒) ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเหมาะสมตามระดับชั้น ในระดับดี
- ๓) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดคำนวณเหมาะสมตามระดับชั้นในระดับดี
- ๔) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม
- ๕) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย
- ๖) ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมในแต่ละปี ในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่างๆ ตามหลักสูตรมีแนวโน้มสูงขึ้น
- ๗) ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติของผู้เรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นหรือคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๘) ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี พร้อมทั้งจะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น หรือมีวุฒิภาวะทาง

อาชีพเหมาะสมกับช่วงวัย
ระดับ ๒ พอใช้
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน   ๑) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน และเขียนได้เหมาะสมตามระดับชั้น ในระดับผ่าน ๒) ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เหมาะสมตามระดับชั้น ในระดับผ่าน ๓) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดคำนวณเหมาะสมตามระดับชั้น ในระดับผ่าน ๔) ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ในระดับผ่าน ๕) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ ๖) ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ตามหลักสูตร มีแนวโน้มไม่แน่นอนในแต่ละปี ๗) ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติของผู้เรียนไม่มีพัฒนาการแต่มีความพยายามในการยกระดับผลการทดสอบระดับชาติให้สูงขึ้น ๘) ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี พร้อมทั้งจะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น หรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับช่วงวัย ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน   ๑) ผู้เรียนมีความประพฤติด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสังคมและจิตสำนึกตามที่สถานศึกษา กำหนดปรากฏไม่ชัดเจน ๒) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓) ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นในความเป็นไทย และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ๔) ผู้เรียนยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ดี ๕) ผู้เรียนมีวิธีการรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง ๖) ผู้เรียนรักษาอารมณ์และสุขภาพจิตให้ดีอยู่เสมอ ๗) ผู้เรียนรู้และมีวิธีการป้องกันตนเองจากการล่อลวง ช่มเหง รังแก ๘) ผู้เรียนไม่เพิกเฉยต่อการกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัว ชุมชน และสังคม
ระดับ ๑ ปรับปรุง
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน   ๑) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน และเขียนไม่เหมาะสมกับระดับชั้น ทำให้เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ ๒) ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เหมาะสมกับระดับชั้น ทำให้เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ ๓) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดคำนวณไม่เหมาะสมกับระดับชั้น ทำให้เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ ๔) ผู้เรียนไม่สามารถตอบคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาได้ ๕) ผู้เรียนไม่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ ๖) ผู้เรียนไม่มีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมด้านความรู้ ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ตามหลักสูตรในแต่ละปี ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน   ๑) ผู้เรียนมีความประพฤติด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสังคมและจิตสำนึกตามที่สถานศึกษา กำหนดปรากฏไม่ชัดเจน

- ๒) ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๓) ผู้เรียนไม่มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นในความเป็นไทย
- ๔) ผู้เรียนไม่ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่นและมีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ๕) ผู้เรียนไม่มีวิธีการรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง
- ๖) ผู้เรียนไม่รักษาอารมณ์และสุขภาพจิตให้ดีได้
- ๗) ผู้เรียนไม่รู้และไม่มีวิธีการป้องกันตนเองจากการถูกล่อลวง ช่มเหงและรังแก
- ๘) ผู้เรียนวางเฉยต่อการกระทำสิ่งไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ตรวจสอบเอกสารที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจากข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น แบบสรุปลผลการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น เอกสารการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกระดับชั้น ชิ้นงานผลงานนักเรียน บันทึกการอ่าน แบบสรุปรายงานการประเมินความสามารถ ในการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน โครงการ ชิ้นงาน บันทึกการทำงาน รายงานสรุปลผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ร่องรอยการจัดกิจกรรม โครงการ เอกสารหลักฐานแสดงสุขภาวะทางร่างกาย อารมณ์ สังคม แบบบันทึกพฤติกรรมทางสังคม
- สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศพฤติกรรมที่สะท้อนคุณลักษณะและค่านิยมของผู้เรียนตามที่สถานศึกษา กำหนด เช่น การเข้าแถว การแสดงความเคารพ การพูดจา กิริยามารยาท การไหว้ ฯลฯ และพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การร่วมกันแก้ไขปัญหา ฯลฯ
- สัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย เช่น นักเรียนรู้สึกอย่างไร ที่เกิดเป็นคนในท้องถิ่น นักเรียนภูมิใจสิ่งใดบ้างในท้องถิ่น นักเรียนชอบหรือไม่ชอบ

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ประเด็นพิจารณา

๑. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
๒. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - ๑) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
 - ๒) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
 - ๓) การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
 - ๔) การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ
๓. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
๔. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

ระดับคุณภาพ

ระดับ ๔ ดีเยี่ยม
๑. สถานศึกษามีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดไว้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาชาติและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นอย่างชัดเจน๒. สถานศึกษามีแผนและดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมครอบคลุมประเด็นหลักต่อไปนี้ ๒.๑ พัฒนาระบบที่เน้นผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกคน และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม๒.๒ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถและทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง๒.๓ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย นำไปประยุกต์ใช้ได้ และดำเนินการอย่างเป็นระบบ๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ดีและกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย๓. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีเครือข่ายความร่วมมือในการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน๔. สถานศึกษากำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
ระดับ ๓ ดี
๑. สถานศึกษามีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดไว้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาชาติและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นอย่างชัดเจน๒. สถานศึกษามีแผนและดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสม ครอบคลุมประเด็นหลักต่อไปนี้ ๒.๑ พัฒนาระบบที่เน้นผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม๒.๒ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ๒.๓ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย และนำไปประยุกต์ใช้ได้๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ดี๓. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีเครือข่ายความร่วมมือในการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน๔. สถานศึกษากำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม ชัดเจน
ระดับ ๒ พอใช้
๑. สถานศึกษามีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดไว้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น แต่ขาดความชัดเจน๒. สถานศึกษามีแผนและดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสม ครอบคลุมประเด็นหลักต่อไปนี้ ๒.๑ พัฒนาระบบที่เน้นผู้เรียน และมีการดำเนินการ๒.๒ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานตำแหน่ง๒.๓ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้อง หรือครบถ้วน หรือทันสมัย หรือนำไปประยุกต์ใช้ได้๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ดี๓. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีเครือข่ายความร่วมมือในการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการ

ศึกษาอยู่ในระดับน้อย   ๔. สถานศึกษากำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาแต่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด
ระดับ ๑ ปรับปรุง   ๑. สถานศึกษามีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดไว้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาชาติแต่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ขาดความชัดเจน   ๒. สถานศึกษามีแผนและดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาไม่เหมาะสมและขาดความครอบคลุมประเด็นหลักต่อไปนี้   ๒.๑ พัฒนาวิชาการไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย หรือไม่ครบทุกคน และดำเนินการอย่างไม่เป็นรูปธรรม   ๒.๒ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถตามหน้าที่   ๒.๓ จัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน แต่ไม่ทันสมัยและไม่มีการนำไปประยุกต์ใช้   ๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ไม่ดีและไม่กระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้   ๓. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยมาก   ๔. ไม่มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

ตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาวิชาการ แผนบริหารจัดการสารสนเทศ แผนพัฒนาครู/บุคลากร แผนการกำกับนิเทศ ติดตามการประเมินผลของสถานศึกษา แผนการจัดสภาพแวดล้อม ฯลฯ

- สัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้เรียน และผู้ปกครอง นักเรียนเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา เช่น กระบวนการได้มาของเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ทำอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไร การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ดำเนินการอย่างไร ใครมีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง สถานศึกษามีการดำเนินการสร้างความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องอย่างไร สถานศึกษานำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างไร สถานศึกษาแบ่งบทบาทหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนอย่างไร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินการสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร สถานศึกษามีเครือข่ายในการทำงานกับใคร/หน่วยงานใดบ้างและมีส่วนร่วมอย่างไร สถานศึกษามีการกำกับติดตามและมีวิธีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างไร ฯลฯ

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประเด็นพิจารณา

๑. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
๒. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
๓. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

ระดับคุณภาพ

ระดับ ๔ ดีเยี่ยม

๑. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
 - ๑.๑ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเอง กำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดเป็นรายบุคคลอย่างเป็นรูปธรรมทั้งระบบ
 - ๑.๒ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการคิดได้ปฏิบัติจริงด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สรุปลองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
 - ๑.๓ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ แสดงออก นำเสนอผลงาน แสดงความคิดเห็น คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และแสวงหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยีด้วยตนเองอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
 - ๑.๔ ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้และทักษะด้านต่าง ๆ
 - ๑.๕ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 - ๑.๖ ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
๒. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
 - ๒.๑ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน
 - ๒.๒ ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
๓. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
 - ๓.๑ ประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง
 - ๓.๒ มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ
 - ๓.๓ ใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมาย และการจัดการเรียนการสอน
 - ๓.๔ นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล
 - ๓.๕ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง

ระดับ ๓ ดี

๑. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
 - ๑.๑ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเอง กำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดเป็นรายบุคคล
 - ๑.๒ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการคิดได้ปฏิบัติจริงด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สรุปลองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
 - ๑.๓ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ แสดงออก นำเสนอผลงาน แสดงความคิดเห็น คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และแสวงหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยีด้วยตนเอง
 - ๑.๔ ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้และทักษะด้านต่าง ๆ
 - ๑.๕ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 - ๑.๖ ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย
๒. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
 - ๒.๑ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน
 - ๒.๒ ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
๓. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
 - ๓.๑ ประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง

๓.๒ มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ   ๓.๓ ใช้เครื่องมือและวิธีการวัดประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมาย และการจัดการเรียนการสอน   ๓.๔ นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล   ๓.๕ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน
ระดับ ๒ พอใช้   ๑. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม   ๑.๑ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเอง กำหนดเนื้อหาสาระ และกิจกรรม   ๑.๒ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการคิดได้ปฏิบัติจริง   ๑.๓ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ แสดงออก นำเสนอผลงาน แสดงความคิดเห็น คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และแสวงหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยีด้วยตนเอง   ๑.๔ ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้และทักษะด้านต่างๆ   ๑.๕ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียน   ๑.๖ ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย   ๒. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น   ๒.๑ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น   ๒.๒ ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน   ๓. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน   ๓.๑ ประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง   ๓.๒ มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมิน   ๓.๓ ใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมาย และการจัดการเรียนการสอน
ระดับ ๑ ปรับปรุง   ๑. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม   ๑.๑ ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเอง กำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดเป็นรายบุคคล   ๑.๒ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการคิดได้ ปฏิบัติจริงด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ สรุปลงค์ความรู้   ๑.๓ ไม่จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ แสดงออก นำเสนอผลงาน แสดงความคิดเห็น คิดเป็น ทำเป็น และรักการอ่าน   ๑.๔ ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยไม่เชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้และทักษะด้านต่างๆ   ๑.๕ ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียน   ๑.๖ ผู้เรียนไม่มีการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย   ๒. การจัดการเรียนการสอนที่ไม่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น   ๒.๑ ไม่จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น   ๒.๒ ชุมชนไม่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน   ๓. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนไม่เป็นระบบ และไม่มีประสิทธิภาพ   ๓.๑ ไม่ประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง   ๓.๒ ตรวจสอบและประเมินอย่างไม่เป็นระบบ   ๓.๓ นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีส่วนในการวัดและประเมินผล   ๓.๔ ไม่ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนไม่นำไปใช้พัฒนาตนเอง

ตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้ บันทึกผลหลังสอน เอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผล เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สมุดการบ้านที่แสดงให้เห็นการใช้ข้อมูลย้อนกลับ ชิ้นงานหรือผลงานของผู้เรียน/แฟ้มสะสมงาน สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ ฯลฯ

- สังเกตกระบวนการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของครู เช่น การใช้คำถามที่หลากหลายหลายระดับเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง พฤติกรรมดูแลเอาใจใส่ การมอบหมายงานของครู ปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน เช่น ความเป็นกันเองของครูกับนักเรียน การสนทนาโต้ตอบของครูกับผู้เรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความกระตือรือร้นในการเรียน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน ความสนใจในการร่วมกิจกรรม สภาพบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน กิจกรรมตอบสนองความสนใจของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม ฯลฯ

- สัมภาษณ์นักเรียน และครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร นักเรียนได้ร่วมกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงาน/ชิ้นงานต่างๆ หรือร่วมประเมินผลการเรียนหรือไม่ อย่างไร นักเรียนมีโอกาสได้ไปเรียนรู้จากชุมชนในเรื่องใด และจากแหล่งเรียนรู้ใดบ้าง นักเรียนชอบเรียนวิชาอะไร เพราะเหตุใด ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนด้วยวิธีการใดบ้าง ฯลฯ

มาตรฐานที่ ๔ ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

ประเด็นพิจารณา

การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ระดับคุณภาพ

ระดับ ๔ ดีเยี่ยม
๑. สถานศึกษาจัดวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนอย่างชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ
๒. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นอย่างดี
๓. พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในระดับสูง
ระดับ ๓ ดี
๑. สถานศึกษาจัดวางระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนอย่างชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ
๒. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
๓. พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา
ระดับ ๒ พอใช้
๑. สถานศึกษาจัดวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
๒. ผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๓. พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องค่อนข้างมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา
ระดับ ๑ ปรับปรุง
๑. สถานศึกษาจัดวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่ไม่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ๒. ผู้เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ๓. พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา

ตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการวางระบบและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รูปแบบหรือกระบวนการที่ใช้ดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา ฯลฯ
- สัมภาษณ์นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เช่น ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาอย่างไรบ้าง ท่านมีส่วนร่วม ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร ฯลฯ

๔. การตัดสินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยภาพรวม ให้ตัดสินจากผลการประเมิน ๔ มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ ๔ ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โดยนำผลการประเมินรายมาตรฐานเหล่านั้น มาพิจารณาเป็นภาพรวมเพื่อตัดสินระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามระดับคุณภาพ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีเยี่ยม
๑. ผลประเมินมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนมีผลประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีพัฒนาการของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติสูงขึ้น มีความสามารถในการอ่านและเขียน สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถในการคิดคำนวณ มีความสามารถในการคิด ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ดี และมีความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกตามที่สถานศึกษากำหนดปรากฏอย่างชัดเจน   ๒. ผลประเมินมาตรฐานกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษามีผลประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม   ๓. ผลประเมินมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม   ๔. ผลประเมินมาตรฐานระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นอย่างดี และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในระดับสูง

ระดับ ๓ ดี
๑. ผลประเมินมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนมีผลประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีพัฒนาการของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติสูงขึ้น มีความสามารถในการอ่านและเขียน สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถในการคิดคำนวณ มีความสามารถในการคิด ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ดี และมีความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกตามที่สถานศึกษากำหนดปรากฏอย่างชัดเจน   ๒. ผลประเมินมาตรฐานกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษามีผลประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม   ๓. ผลประเมินมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม   ๔. ผลประเมินมาตรฐานระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลประเมินอยู่ในระดับดีหรือดีเยี่ยม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในระดับสูง
ระดับ ๒ พอใช้
๑. ผลประเมินมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ด้านใดด้านหนึ่งอยู่ในระดับพอใช้
ระดับ ๑ ปรับปรุง
๑. ผลประเมินมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ด้านใดด้านหนึ่งอยู่ในระดับปรับปรุง

แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๑. หลักการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการตัดสินระดับคุณภาพตามมาตรฐานเป็นไปตาม**หลักการตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ (expert judgment)** และ**การตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (peer review)** โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินต้องมีความรู้รอบด้านและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันในคณะกรรมการผู้ประเมินเพื่อการตัดสินให้ระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งจะไม่ใช้การให้คะแนนตามความคิดเห็นของคนใดคนหนึ่ง

๒. การประเมินคุณภาพภายใน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องตรวจสอบและประเมินตนเองตามสภาพบริบทของสถานศึกษาที่แท้จริง โดยให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพ การตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาให้ใช้เกณฑ์การให้คะแนนผลงานหรือกระบวนการที่ไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบในการกำหนดคะแนนประเมิน แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลการดำเนินงานหรือกระบวนการดำเนินงาน**ในภาพรวม (Holistic Rubrics)**

๓. การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานภายในของสถานศึกษา ให้**สถานศึกษากำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การประเมินตามสภาพบริบทของสถานศึกษาเอง** เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา โดยให้ยึดหลักการดำเนินงานเพื่อพัฒนา และสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดตามมาตรฐานของสถานศึกษา

๔. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้เน้นการประเมินตามหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของสถานศึกษา(Evidence based) โดยเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมและสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และมีเป้าหมายการประเมินเพื่อการพัฒนา(Evaluation and Development) ลดภาระการจัดเก็บข้อมูลและเอกสารที่ไม่จำเป็นในการประเมิน มีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบผลการประเมินได้ตามสภาพบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

๕. ให้ผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดำเนินการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและประเด็นที่กำหนด แจ้งผลการประเมินและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษา และสรุปและเขียนรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment)

๖. ข้อควรปฏิบัติของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๖.๑ ศึกษามาตรฐาน หลักเกณฑ์ วิธีการประเมิน วิธีการตัดสินระดับคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล รูปแบบการเขียนรายงานการประเมินตนเอง และคู่มือสำหรับผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

๖.๒ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาล่วงหน้า เช่น รายงานการประเมินตนเองของหน่วยงาน ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงานรอบปีที่ผ่านมา พร้อมสรุปข้อเสนอแนะและทิศทางการพัฒนาหน่วยงานเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประเมิน

๖.๓ ผู้ประเมินมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถของตนและรับฟังความคิดเห็นจากคณะผู้ประเมินที่ไปประเมินด้วยกันไม่ควรถือความคิดของตนเองเป็นหลัก

๖.๔ ให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนต่อสถานศึกษาอย่างมีคุณค่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

๖.๕ เขียนรายงานการประเมินตนเองอย่างมีคุณค่ารวมทั้งเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมถูกต้อง

๖.๖ แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอเพื่อให้เข้าใจบริบท เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ ที่สถานศึกษานำมาใช้

๖.๗ กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินให้เหมาะสมตามสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามสภาพจริง เช่น การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ ตรวจสอบเอกสาร และชิ้นงานเดิม เพื่อลดการใช้กระดาษจำนวนมาก

๖.๘ ไม่สร้างเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อรองรับการประเมินนอกเหนือจากเอกสารที่เป็นร่องรอย การดำเนินงานตามปกติ

๗. ให้สถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดย ๑) ให้มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย ๓ คน ที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่หน่วยงานต้นสังกัดขึ้นทะเบียนไว้อย่างน้อย ๑ คน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และ ๒) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

๘. สถานศึกษาควรกำหนดขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

๘.๑ ขั้นตอนก่อนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๑) ศึกษา ทำความเข้าใจ วางแผนกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) วิเคราะห์มาตรฐาน เกณฑ์การประเมิน กำหนดวิธีการประเมิน แหล่งข้อมูล แนวคำถาม เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓) ชี้แจงขั้นตอน วิธีการประเมินแก่ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง

๘.๒ ขั้นตอนระหว่างการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๑) เก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและแหล่งข้อมูลที่กำหนด ทั้งนี้ ให้ใช้วิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลายตามบริบทของสถานศึกษา เหมาะสมและเพียงพอต่อประเด็นพิจารณา

๒) ให้ระดับคุณภาพการประเมินโดยพิจารณาจากเอกสาร หลักฐาน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ และเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

๘.๓ ขั้นตอนหลังการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๑) สรุปและเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา

๒) เผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และหน่วยงานระดับต้นสังกัด

๓) นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

๙. ให้สถานศึกษาสรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและต้นสังกัด เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

คณะกรรมการจัดทำเอกสาร

ที่ปรึกษา

๑. นายธันวา ดีช่วย
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑
๒. นายคชาสวัสดิ์ อยู่อมรินทร์
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑
๓. นายยีนยง ราชวงษ์
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

จัดพิมพ์/รูปเล่ม

นายสมบัติ เนตรสว่าง
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

บรรณาธิการ

๑. นายสมบัติ เนตรสว่าง
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑
๒. นางปราณี คำแท้
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑